

Ima vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izide vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izide vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., PETEK, 9. OKTOBRA (OCTOBER 9), 1936
Subscription \$6.00 Yearly
STEV.—NUMBER 200
Cena lista je \$6.00
Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Rusija pozvala Nemčijo, Italijo in Portugalsko: Roke proč od Španije!

Obdolžila je vse tri, da kršijo nevtralnostni dogovor in stalno zalagajo španske fašiste z letali, orožjem in strelivom. Če ne bo tega očitnega kršenja nevtralnosti takoj konec, si bodo tudi sovjeti vzeli proste roke in pomagali španski vladi!

Moskva, 8. okt. — Sovjetska vlada je sinoči izdala ultimatum, da pod krinko tega pakta nudi lete, orožje in strelivo. Če ne bodo Nemčija, Italija in Portugalska takoj prenehale s podpiranjem fašističnih rebelev. Ultimatum je podpisal Moisejevič Kagan, sovjetski predstavnik v nevtralnem odboru, vsem državam, ki so podpisale nevtralnostni pakt v Londonu.

Kagan je direktno obdolžil Nemčijo, Italijo in Portugalsko, da pošiljajo orožje in bojna letala španskim rebelem, kar je direktna kršitev londonskega pakta, ki so ga podpisale, zaenkrat je zapretil, da se sovjetska vlada ne bo držala obligacij, če bodo te države še nadalje kršile določbe sklenjenega dogovora.

"Sovjetska vlada ne more dovoliti podpisanih pakta, da bi pod krinko tega pakta nudi lete, orožje in strelivo. Če ne bodo Nemčija, Italija in Portugalska takoj prenehale s podpiranjem fašističnih rebelev. Ultimatum je podpisal Moisejevič Kagan, sovjetski predstavnik v nevtralnem odboru, vsem državam, ki so podpisale nevtralnostni pakt v Londonu."

"Španska vlada je prejela poročilo, da je Italija poslala zunanje strupenih plinov in municije v Lizbono, ki je bila pozneje transportirana na fronto. Rebeli tudi posedujejo tanke nemškega in italijanskega izvelika. Med bojnimi letali, ki so jih španske ljudske čete obstreljevale in so se morala spustiti na tla, je bilo devet nemškega izvelika."

Kagan dalje pravi, da je madriška vlada naslovila protest Nemčiji, Italiji in Portugalski, da obvestila tudi ostale države o kršenju nevtralnostnega pakta. Poziva jih, naj podvzamejo potrebne akcije, ki naj bi ustavile situacijo, ki omogoča pošiljanje orožja in bojnega materiala rebelem, dočim se mora madriška vlada boriti proti komunisti.

London, 8. okt. — Sovjetske obdolžitve, da Nemčija, Italija in Portugalska kršijo nevtralnostni pakt, so povečale vojno nevarnost, pravijo opazovalci situacije. Obe, Anglija in Francija, se bojita, da se bo Evropa razdelila v dva tabora, fašističnega in komunističnega, če ne bodo pomirili sovjetske vlade in fašističnih držav, katere je Kagan opozoril v svojem ultimatu. Tu se dobro zavedajo, da je nevtralnostni pakt neuporaben, toda angleški zunanji urad ne govori jezi, ker je sovjetska vlada opozorila podpisnice pakta na to dejstvo.

Berlin, 8. okt. — Sovjetske obdolžitve, da Nemčija, Italija in Portugalska podpirajo španske rebele, je nacijsko časopisje "Berliner Tageblatt" objavilo pa je poročilo iz Pariza, da je došel v špansko pristaniško mesto Ali-Canas, ki je v rokah ljudske armade, sovjetski parnik Neva in kar nekaj zalogo bojnega materiala.

Domače vesti

Nov grob v Detroitu

Detroit. — Po dolgi bolezni v bolnišnici je umrl Frank Skerbec, član društva 121 SNPJ. Tu zapušta ženo, ki je že več let v norišnici, dva sinova in sestro Julijo Menton, v New Yorku pa očeta, dva brata in dve sestri. Pokopan je bil civilno.

Operacija

Strabane, Pa. — Mary Boštjančič, članica društva 138 SNPJ, se je morala zadnje dni podvreči operaciji v General bolnišnici v Canonsburgu.

Poroka

Little Falls, N. Y. — Dne 3. t. m. se je poročil Frank Finkšt s Katarino Zupanec iz Hartwicka, N. Y. Obilo sreče!

V novem domu

Kemmerer, Wyo. — John H. Kržišnik, predsednik društva 267 SNPJ, se je preselil v svoj novi dom, ki si ga je nabavil na naslovu 509 Pearl st. (Toda John, kdaj pa bo novi dom krščen? Saj poznaš našo navadico!)

Nov grob v starem kraju

Detroit. — Jos. Zimer je prejel vest, da je na Igu pri Ljubljani umrl njegov oče Anton Zimer, dobro poznani kolarški mojster in ustanovitelj požarne brambe na Igu, v starosti 86 let. Zapušta pet sinov in dve hčeri in od teh so trije sinovi in ena hči v Ameriki.

Vesti iz Calumeta

Calumet, Mich. — Zadnje dni je umrla Mary Gregorič, stara 70 let in rojena na Roščem vrhu pri Črnomlju. V Ameriki je bila 30 let in tu zapušta moža in štiri omožena hčere. — Poročila sta se Tony Mihelič ml. iz Lauriuma in Frances Stariha iz Raymoultowna.

Nagla smrt

Indianapolis. — Naglo je umrl Frank Danar, star 52 let. Zapušta ženo in več sorodnikov.

Španska milica odbija napade fašistov

Energična akcija proti fašistom v Madridu

Madrid, 8. okt. — Pojačana delavska milica krepko odbija nove fašistične napade na južnozahodni fronti. Vse važne postojanke v okolici Maquede in Santa Cruzu so v rokah vladnih čet. Vsi napadi na strateško točko Ollas del Rey so bili odbiti in fašisti ne morejo prodirati severno od Toleda. Fašisti so ponovno napadli Navalperral v hribih, a brez uspeha. Na severni fronti, 43 milj severovzhodno od Guadalajare, so vladne čete reokupirale strateško mesto Sigüenza. Okupacija rudarskega mesta Ovieda v Asturiji je ni dovršena.

Madrid, 8. okt. — Vsi znani fašisti in drugi sovražniki vlade, katere je fašistična vstaja zajela v Madridu, so že davno v zaporu, kljub temu je Madrid še vedno poln fašističnih pristavev, ki tajno rujejo in nagajajo vladi kolikerkoli morejo. Te dni je vlada ostro nastopila proti temu zahrbtnemu sovražniku. Organizirala je posebno sodišče, ki se ima baviti z "osebami, katere na tisoč različnih načinov delujejo proti varnosti ljudske vlade in njenih brambovcev", kakor se glasi uradni komunikat.

Madrid, 8. okt. — Vsi znani fašisti in drugi sovražniki vlade, katere je fašistična vstaja zajela v Madridu, so že davno v zaporu, kljub temu je Madrid še vedno poln fašističnih pristavev, ki tajno rujejo in nagajajo vladi kolikerkoli morejo. Te dni je vlada ostro nastopila proti temu zahrbtnemu sovražniku. Organizirala je posebno sodišče, ki se ima baviti z "osebami, katere na tisoč različnih načinov delujejo proti varnosti ljudske vlade in njenih brambovcev", kakor se glasi uradni komunikat.

Madrid, 8. okt. — Vsi znani fašisti in drugi sovražniki vlade, katere je fašistična vstaja zajela v Madridu, so že davno v zaporu, kljub temu je Madrid še vedno poln fašističnih pristavev, ki tajno rujejo in nagajajo vladi kolikerkoli morejo. Te dni je vlada ostro nastopila proti temu zahrbtnemu sovražniku. Organizirala je posebno sodišče, ki se ima baviti z "osebami, katere na tisoč različnih načinov delujejo proti varnosti ljudske vlade in njenih brambovcev", kakor se glasi uradni komunikat.

"Velikonočna bomba" izžvala smrtno obsodbo

Wilkes-Barre, Pa., 8. okt. — Michael Fugman, nemški imigrant in bivši tovarničar v nemški armadi med svetovno vojno, je bil večeraj obsodjen v smrt, ko ga je porota spoznala za krivega, da je na letošnji veliki petek poslal po pošti bombe šestim osebam. Bombe so ubile Toma Maloneyja, voditelja razkolne rudarske unije, njegovega sina in nekega oskrbnika pokopališča.

Naval na pristaš španske vlade na Kubi

Havana, Kuba, 8. okt. — Policija je zadnje dni aretirala okrog sto radikalev, ki so znanomavni kot pristaši ljudske vlade v Španiji. Aretirani so bili pod pretvezo, da so teroristi.

IZGLEDI ZA PORAVNANJE SPORA MED UNIJAMI

Dubinsky namignil, kako lahko pride do poratimije v ADF

KOMPROMIS NA VI DIKU

New York. — (FP) — Izjava Davida Dubinskyja, predsednika krojaške unije ILGW, na konvenciji milnerske sekcije klubčarske unije, je vtila prvi žarek upanja, da bo prišlo do izravnave "družinskega spora" v vrstah organiziranega delavstva na podlagi znanega gesla, da bo volk sit in koza cela.

Tej Dubinskyjevi izjavi je časopisje posvetilo toliko važnosti, da mu je v usta djalo celo več besed kakor jih je on izgovoril. Časopisje je poročalo, da je on rekel, ko je pokazal na pot do sprave med Odborom za Industrijsko organizacijo in eksekutivno Ameriške delavske federacije, "da govori v imenu unije ILGW in ostalih unij Odbora za industrijsko organizacijo."

Glavni urad te krojaške unije, ki je poleg rudarske unije najmočnejša v tem odboru, je po tem pojasnil, da je Dubinsky govoril le v imenu svoje unije in ne v imenu Odbora za industrijsko organizacijo. Rekel je, da je on izjavil glede tega vprašanja tole:

"Kar se naše organizacije tiče, lahko rečem to, da bi bili mogoče pripravljeni upoštevati kompromis, ki bi vodil do skupnostni organiziranega delavstva in sicer to le pod pogojem, da Ameriška delavska federacija toliko spremeni svoje smernice v zvezi z organiziranjem delavcev v masnih industrijah, da bi bilo mogoče nadaljevati z organizatoričnim delom v jeklarski, avtni, kavčukarski, cementni in drugih sličnih industrijah na popolni industrijski podlagi."

Casopisja so ga citirali, da je rekel, ako bi eksekutiva Ameriške delavske federacije pristala na te smernice, tedaj bi bili "uporniki" celo pripravljeni razpustiti

(Dolje na 8. strani.)

Mussolini podprl Starhemberga

Pozval je avstrijsko vlado, naj mu poveri kontrolo nad fašističnim armado

Rim, 8. okt. — Iz zanesljivih virov je prišla vest, da je diktator Mussolini pozval avstrijsko vlado, naj poveri popolno kontrolo nad "Heimwehrom", fašistično armado, knezu Ernstu von Starhembergu, ki je njegov prijatelj. Guigo Zernatto, državni minister za posebne zadeve, je bil po telefonskem razgovoru s kancelarjem Schuschniggom pozvan, naj se takoj vrne na Dunaj, ko je kancelarja informiral o Mussolinijevih željah z ozirom na bodočo politiko, nanašajočo se na Italijo in Nemčijo.

Izvedelo se je, da je Mussolini izjavil, da se ne strinja z mirovno pogodbo, ki sta jo sklenili Avstrija in Nemčija v zadnjem juliju, ker je rezultirala v povečanju nacijske propagande v Avstriji.

Nova Mussolinijeva zahteva, da mora Starhemberg dobiti kontrolo nad fašističnim armado, je direktna intervencija v spor, ki se je razvil med Starhembergom in majorjem Feyjem. Slednji je bil zadnji teden odstavljen kot načelnik dunajskega "Heimwehra", ker se je aprila Starhembergom. Kancelar Schuschnigg čaka izida tega spora, nakar bo odločil, kdo bo dobil važno vladno pozicijo, Starhemberg ali Fey.

Dunaj, 8. okt. — Major Fey je sinoči pozval kneza Starhemberga na dvoboj, ker ga je slednji javno obdolžil, da je igral misteriozno vlogo pred dvema letoma, ko so nacijski puščili udri v urad kancelarja Dollfussa in ga umorili. Fey hoče v dvoboju, ki je v Avstriji prepovedan, oprati svojo čast.

Laboriti odklonili zvezo s komunisti

Viharna debata na konferenci delavske stranke

London, 8. okt. — Angleška delavska stranka je na svoji konferenci v Edinburghu odklonila komunistični apel glede formiranja ljudske fronte vseh delavskih skupin v Angliji. Debata o zvezi s komunisti je bila vroča, toda apel so delegatje zavrgli z dvotretjinsko večino.

Rhys Davis, član parlamenta, je v teku debate izjavil, "da so komunisti nadloga že sedaj, ko so zunaj stranke, ako bi bili notri, bi bili pa še večja nadloga. Stranka bi pridobila le nekaj glasov, če bi sprejela komuniste v svojo sredo, na drugi strani pa bi izgubila milijone glasov."

Na konferenci je prišlo do velike zmešnjave, ko je predsednica Jennie Adamson naznanila konec debate o formiranju enotne fronte s komunisti. Vihar, v katerega so posegli tudi obiskovalci na galeriji, se je polegel čez, ko je bil predlog dan na glasovanje.

Na večerjajni konferenci je govoril Luis Jimenez del Asua, podpredsednik španskega parlamenta. Rekel je, da je španska republika v nevarnosti, ker Nemčija in Italija pošiljata orožje rebelem, dočim sta Francija in Anglija odklonili pomoč madridski vladi. "Mi se borimo z noži in palicami proti tankom in topovom," je rekel Asua. "Nevtralnostni dogovor je justični nestvor."

Druga španska govornica, Isabel de Palencia, je rekla, da bo madriška vlada po zmagi nad fašističnimi rebeli zajamčila popolno svobodo katoliški cerkvi.

ZA MILLJONE 'POZABLJENCEV' SE NIHČE NE ZMENI

Brezposelni ne delajo preglavice ne demokratom ne republikancem

"PROSPERITETA JE TUKAJ" ...

Washington, 8. (FP) — Letošnji politični cirkus obeh starih strank se precej razlikuje od predsedniške kampanje pred štirimi leti. Takrat je bil glavni ton Rooseveltove kampanje kazanje simpatij do "pozabljenih ljudi", do milijonov brezposelnih, katerim je Roosevelt obljubil delo ali pa vladno oskrbo. Hoover je bil definitivno v defenzivi in je volilec le sva-ril, naj ne spremene konja sredi deroče reke.

Ton letošnje kampanje obeh starih strank je povsem drugačen. O "pozabljenih", o brezposelnih, katerih je še okrog deset milijonov v deželi, nihče ne govori. Vsa demokratska kampanja se suče okrog sedanjega — "prosperitete", republikanska pa okrog "newdealske" ekstravagance ali potratnosti.

Glavna struna demokratskih kampanjskih gromovnikov je sledeča: "Ko je demokratska administracija prevzela vlado leta 1933, je bila dežela na robu revolucije. Da ni prišlo do nje, se imamo zahvaliti le neustrašenosti Roosevelta, ki je privedel deželo nazaj v prosperiteto. Ne vračajte se k republikancem."

In neke vrste "prosperiteta" je res v deželi. Finančne strani dnevnikov so je polne. Ze dolgo let niso korporacije delale takih profitov kakor jih delajo sedaj. Tudi produkcija je dolgo let ni bila na tako visoki točki kakor je sedaj. In oboje še vedno pleza ključku.

Le ena stvar v tem ciklu "prosperitete" je, ki daje misli treznemu opazovalcu. In ta stvar je brezposelnost, armada desetih milijonov delavcev, kateri bodo po vseh znamenjih postali permanentni — pozabljeni.

Statistična poročila delavskega departamenta res trdijo, da se je vrnilo veliko številu brezposelnih na delo. Toda prav isti departament pravi, da je nemogoče oceniti števila brezposelnih. Kako je mogoče priti do prvega ne pa do drugega, je vsaj za delavski departament očitno uganka, s katero se ni vredno pečati.

Tudi Ameriška trgovska zbornica poroča, da se brezposelni vračajo v velikem številu na delo. Pravi, da je danes sedem milijonov več delavcev uspešnih kakor ob dnu depresije. In kakor delavski departament se tudi trgovska zbornica ne peča s sestavljanjem števil o brezposelnosti. O zvišanju uspešnosti poroča le, da opraviči naraščanje velikih profitov.

Edina organizacija, ki se zanima za to vprašanje, je Ameriška delavska federacija. Toda tudi federacija že ni dva meseca o tem poročala, čeprav je bila to njena navada vsak mesec. Njeno zadnje poročilo je cenilo število brezposelnih na okrog deset milijonov.

Koliko se je v zadnjih par mesecih spremenilo to število, je misterij. Radi naglega naraščanja produkcije se najbrž dviga tudi uspešnost, toda v veliko manjši meri. Poročila iz raznih krajev dežele govore celo o odpušcanju delavcev in uslužbenecv vprico naraščanja produkcije in profitov. Union Pacific železnica je v svojih delavnih v Pocatellu, Idaho, nepo-

(Dolje na 5. strani.)

Al Smith je zasedel visok prestol. (Narisa! Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
CLASILA IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
POPOVNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago):
\$4.00 per year, \$2.00 per half year, \$1.00 per quarter year.
Subscription rates for Europe and other countries: \$6.00 per year, \$3.00 per half year, \$1.50 per quarter year.

Advertisements: Rates on application. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Member of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Volitve so tu!

Sharon, Pa.—V Ameriki se vrši sedaj ljut volilni boj. Ljudstvo je končno prišlo vsaj tako daleč, da se je naveličalo lepih laži, s katerimi so jih omamljali politični pustolovci dolga leta. V velikih množinah je krenilo to ljudstvo na levo in izražalo željo po izpremembi in izboljšanju.

Ničevje je to upanje, brez podlage, toda včasih temu je znak preobrata, znak novega stremeljenja ljudskih mas. Toda kaj se more doseči, kaj sme ljudstvo upati? Novo gibanje ima še večje zalogo lepih obljub: obljuba odprave nadvladajočih moči velekapitala, ki je zadnja leta neprestano koval trde jeklene okove okrog ljudskih mas.

Danes je v Ameriki le neznatna skupina takih, ki se zavedajo, da za delavno ljudstvo rešitev ni mogoče, dokler bo obstojal sedanji družabni red, in da se istega ne more izpremeniti ali izboljšati potem reform, potem lepih besed, potem krpanja. In to je največja nesreča za delavce.

Volilna borba se bliža svojem koncu, le še dobra dva tedna imamo pred dnom, ko izreče ameriško ljudstvo svojo zadnjo besedo ter odloči, kdo zavzame dne 3. januarja prihodnje leto predsedniško mesto v Washingtonu. Razvoj te kampanje kaže, da gre borba že proti koncu. Listi so polni raznih oglasov, v katerih se kandidati ponujajo in priporočajo ljudstvu za javne uradnike na lokalnih, državnih in zveznih mestih. Vsi ti kandidati obljubljajo vse mogoče. Vsi nam pravijo, kdaj in kje so bili rojeni, kako so si z delom svojih rok ustvarili sedanje stališče. Vsi so strokovnjaki v zadevah in poslih, združenih s službami, za katere se pogajajo. Tega jim seve ni zameriti.

Ljudstvo mora vedeti za koga naj odda dne 3. novembra svoj glas. Med vsemi kandidati pa je najbolj glasen republikanski predsedniški kandidat, governor Kansasa, Alfred Mossman Landon, ki trdi, da je pred 48 leti zagledal luč tega sveta dve milj od Sharona v malem mestecu West Middlesex, Pa. Kakor da bi to kaj pomenilo. Pa čestuje dan za dnevno ter govori kakor mu pač pride na jezik in kakršno občinstvo ima za poslušalce. Na jugu govori drugače kakor na severu, na vzhodu tako, na zapadu tako. Dosti grmenja, malo dežja.

Napredne delavske in kmečke stranke bi morale pač priti predvsem do spoznanja, da je velik politični greh, če gredo vsaka svojo pot v tako važnih zadevah kakor so ravno narodne volitve, na katerih si ameriško ljudstvo izbere predsednika, podpredsednika in kongresnike, pa nekaj zveznih senatorjev.

Kongres je tista ameriška ustanova, kjer delajo ljudski zastopniki deželne postavne in rešujejo vse skupne zadeve ameriškega naroda. Kakršni so ti ljudski zastopniki, takšne so postavne te dežele. Komur je to jasno, ta ne bo pomisljal 3. nov., ne bo omahovalo, ko stopi na volične in začrta svoj glas na glasovnici. Volil bo Normana Thomasa in vse ostale kandidate na socialistični listi.

Jack Yert.

Poročilo o nesreči

W. Aliquippa, Pa.—Dne 1. oktobra t. l. so v tukajšnji reki Ohio našli moško truplo in do danes se še ni izvedelo, kdo je bil utopljen. Sodi se, da gre za samomor. Utopljenec je bil star okrog 40 let. Takoj naslednji dan so naplavljenno truplo pokopali na občinske stroške.

Ta vest sama na sebi ni nikakršna posebnost v teh časih kapitalističnih nebes. Več takih slučajev se dogaja dnevno. Vzrok je sedanji kapitalistični sistem. Ta slučaj omenjam zato, ker so takoj po najdenju dotičnega trupla javnost razburili z zatrjevanjem, da je bilo naplavljenno truplo ono slovenskega mladčica Antona Selana, ki je bil na onem kraju prošlo pomlad dne 19. marca v času velike povodnje utonil, ko je reka Ohio narasla 40 čevljev nad normalo in izpodjedla obrežni nasip.

kateri je nearečnega mladčica pod seboj pokopal.

Omenjenega dne. prošlo pomlad so mnogi možje, največ pa mladenci v čolnih po deroši reki lovili razne predmete, ki jih je voda nosila s seboj. Na ogromni masi vode smo videli stotine predmetov in hiš, katere je voda pobrala ob nižjih bregovih. Na tisoče ljudi je opazovalo posledice katastrofe. V tistem hipu pa se je porušil velik nasip zemlje ob bregu in z drevjem vred treščil v vodo. Tam spodaj na vodi v čolnu pa so bili slovenski fantje in v tistem trenutku jih je zajela plast nasipa. Nakičljive je bilo, da so se rešili vsi, razen Antona Selana, ki ga niso potem več videli. V čolnu je bil tudi njegov brat, ki se je tudi rešil. Plast zemlje je Antona pokopala pod seboj v reki in nihče ne ve kako globoko. Vsaka pomoč je bila nemogoča, kajti navedeni je bila katastrofalna. Na lice mesta so poslali oddelek armade CCC, kateri pa je po več dnevnem delu iskanje opustil, ker je bilo brezuspešno.

Pokojni Anton Selan je bil šele 19 let star. Njegovega očeta, ki je bil doma iz vasi Čebnice Sostro pod Ljubljano, po domače Markotov Tone, so gotovi brutalneži pred nekako 16 leti tukaj zahrbtno napadli in ubili. Takrat je bil mladi Anton komaj tri leta star. Tonetova mati je doma iz Javorja pod Ljubljano, po domače Brezarjeva Malči. Pokojni mladenci ni v svoji kratki dobi življenja užil nikakih dobrot. Udeležoval se je pri marsičem in mislil na bodočnost. Toda kruta narava mu je preprečila vse načrte. Učil se je slovenščine, pregledoval in čital je naše napredne liste. Od nje je bilo mnogo pričakovati. Bil je član SNP in JSZ. SNP je za njim izplačala smrtnino njegovi žalujoči materi.

Gornje vrstice sem napisal, da si precej pozno, v vednost javnosti in v spomin na izgubo našega nadebudnega sobrata in sodruga Antona Selana. Njegovi materi in bratom moje iskreno sožalje!

Geo. Smrekar, 122.

S "Prešernove" proslave

Sharon, Pa.—Dne 3. oktobra sem se končno odločil, da se podam na kratko potovanje. Že ob petih zjutraj sem se poslovil od moje boljše polovice in se napotil na veliko proslavo srebrnega jubileja ali 25-letnice pevskega zbora "Prešeren" v Pittsburghu.

Kakor so mi pravili, se je odzvalo osem do deset pevskih zborov iz raznih krajev Pennsilvanije, ki so povečini sodelovali na jubilejnem sporedu. Vsi ti zbori so prišli čestitati jubilarju, ki že zadnjih 25 let goji slovensko pesem med tukajšnjimi in okoliškimi Slovenci. Prišla so pevski društva iz Johnstowna, Aliquippa, Libraryja, Canonsburga oziroma Strabana, West Newtona itd. Odzvalo se je pevsko društvo Slavec in Planinski Slavček iz Cheswicka. Pomislite, kamor mora in more Prosvetni zastopnik zabeležiti vse natančno! To ni kar tako, ampak je treba misliti in delati, kar ni lahko na tako veliki udeležbi kakor je bila na tem slavlju.

Mnogo pevcev poznam osebno. Z njimi sem se že večkrat sestel v raznih naselbinah in na raznih prireditvah ter slavjih. Vsem tem bi rad napisal in jim čestital na uspehih, toda žena mi je že pred odhodom vse žepke izpraznila. Seveda sem obiskal tudi par solidnih pečlarjev na Libraryju. Lipoška ni bilo doma, scila pa sva se pozneje v Slovenskem domu, kjer so se zbirali pevci k nastopu. In kdo bi bil tako previden, da jih bi motil pri tako koristnem delu. Anton Senčur pa me je povabil na pečlarsko večerjo, ki sem jo resnično prav z veseljem zavžil, zalival pa s mojim miznim pivom. Nato me je spremljal do ulice, ki me je odpeljala do Slovenskega doma v Pittsburghu.

Ko sem prišel v Slovenski dom v Pittsburghu, je bila tam zbrana že velika množica ljudi, med njimi pa tudi mnogo mojih prijateljev in prijateljic. Moram povedati, da sem v prvi pozdrav

dobil prijazno zaisneco od neke moje prijateljice iz West Newtona, in sicer zato, ker sem zamudil vse moje pevške vaje. Torej sem prejeto kazen zaslužil, ona pa je vedela, da bom ta "incident" omenil v listu, kar sem res tudi storil. Ko so bolečine po zasnici malo odlegle, se je začela vesela zabava. Vse se je trlo okrog mene, vsakdo je hotel z menoj govoriti, vsakdo mi je želel napiti, da je ječmenovec kar vrel iz vrčkov.

Seveda so naša gria ostala popolnoma čista in gladka, tako da je slovenska pesem odpravila kar se da. Zabavali smo se kakor malokdaj. Vaj bi bili šidane volje. Sestal sem se z Andrejem Vidrihom in njegovo soprogo iz Johnstowna, ki sta prišla na proslavo s pevskim društvom "Jugoslavija," dalje s Terčeljem iz Strabana, pa z rojaki iz Harwicka in Cheswicka itd. Iskreno se zahvaljujem vsem skupaj za izkazano naklonenost in prijateljstvo, posebno pa Alojziji in Tonetu Klemenčiču za prijazno družbo.

Moram vam povedati, dragi čitatelji, da so vse bolečine namah izginile v tej veseli družbi. Pa tudi med našo mladino sem se s ukal. Seveda nisem pri tem pozabil vzpodbujati naših mladih k nadaljnjemu delu za SNP. Naši vrli mladenci so se kar čudili moji visoki starosti, ker sem še vedno tako čil in vesel, oni da prav gotovo ne bodo tako dolgo živeli. Rekel sem jim, da bodo, če ne bo kakšne nesreče in če bodo živel zmerno v vseh oziirih. Zmernost je zelo važna stvar v življenju.

Istočasno je k svojim sorodnikom na Yukon prišel Henrik Bubnar, ki se je z nami vred zabaval na proslavi omenjenega jubileja. Ta proslava nam ostane v trajnem spominu!

Anton Zidanšek,
zastopnik.

"E pur si muove"

Bellingham, Wash.—"E pur si muove" je pristavil Galileo Galilei, ko je pred franciškanskimi sodniki moral preklcati Kopernikovo teorijo, da se svet vrti okrog sonca in okrog svoje osi. Vsekakor so te besede značilne tudi za sedanje čase: četudi masa ljudstva še vedno caplja za svojimi verskimi in političnimi zavajalci, vendar in kljub temu se, na splošno vzeto, narodi prebujajo iz svojega spanja in se gibljejo.

Center zanimanja vsega civiliziranega sveta je danes Španija. Tristo let je tam vladala sveta inkvizicija, v strahu in trepetu je špansko ljudstvo klopičlo svoje izžeto telo pred Velikimi inkvizitorji, dokler ni prišli v začetku 19. stoletja francoski vojaki ter rešili jetnike strašnega mučenja.

Druga svetovna dogodivščina je sedanja Nemčija s svojim trinogom Hitlerjem. Ves svet danes govori o preteči vojni med Nemčijo in Rusijo. Iz govorov nacijev je razumljivo, da izvajajo vojno oni, ne boljše, ki. Če pride do vojne, bo epojstvo: svetovna revolucija. Kaj se bi v Ameriki godilo v takem slučaju, je težko povedati. Politične stranke so že sedaj dovolj razburjene. Mnogo se govori o komunistu in fašizmu ter o diktatorstvu: Ljudstvo na splošno le ugiha in si ne ve pravilno razložiti pomena. Sleherni sodi po svoje. Konfuzija na vseh straneh.

Da, časi se spreminjajo in z njimi ljudstva. "E pur si muove," četudi smo v marsičem še vedno v srednjem, barbarskem veku. Moderna tehnika in stroji so postavili svet "na glavo". Državniki in zakonodajalci si belijo glave, kako nasiliti volka, da bi koza ostala čista. To je: ustvariti trgovino (business) z veliki profiti, obenem pa da bi narod prosperiral v blagostanju in v zadovoljstvu dajal svoj delež državi v obliki davkov, kar pa je nemogoče zato, ker če so profiti, ne ostane ljudstvu nič, da bi dajalo državi. Če pa na drugi strani vzame država svoj delež od profitov, bo "business" revoltiral in vpil, da se hoče vpeljati boljševizem in radikalizem v deželo in druge take reči, kakor baš sedaj vpijejo in po krivici imenujejo Roosevelta rdečkarja in ne vem kaj še vse.

Ljudstvo — posebno delovno

Henry J. May, tajnik Intl. Co-operative Alliance.

Ljudstvo — v večini misli, da je Roosevelt samo za delavca, kar pa ni res. Res pa je, da se je on trudil, kako postaviti deželo na noge in vpeljati prosperiteto brez pripomočkov od rdečkarjev in v ta namen dal federalno posojilo za javna dela. Ta dela pa so zopet oddana javnim kontraktorm, ki računajo spet a profit. Torej nič komunizma! Nekoga dne bodo javna dela, ki so sedaj v teku, končana in treba bo zopet denarja za druga javna dela. Kajti denar, ki je sedaj v obtoku, se bo "posušil", to je: stekel se bo v blaginje velikih finančnikov.

Mi delavci moramo vedeti, zakaj meščanski časopisje tako srdito napada Roosevelta in hoče na vsak način postaviti Landonu v Belo hišo. V glavnem je tukaj vzrok veliki je Čauy, to je veliki projekt, ki stane 165 milijonov dolarjev, in ta naprava, za proizvodnjo električne sile, naj služi ljudstvu, ne privatnemu profitu. Električna gonilna sila naj bi bila v korist farmerjem, ki bo, kakor pravijo, zelo poceni. To je torej tista "nevarnost", da se "krši ustava". Vpeljati neka

za javno porabo — o groza! — in ne za profit. In če se to obnese, kar se tudi bi, bo ljudstvo potem zahtevalo še več — tako računajo kapitalisti, lačni profitov. To se bi raztegnilo na druge industrije. V tem pa oni vidijo komunizem. V resnici ni to seveda nikakšen komunizem, temveč le edina pot, po kateri bo dežela uspevala. In ker je Roosevelt razumen mož, bo seveda delal na tem, da pride dežela do boljšega blagostanja, pa bodisi po katerikoli poti.

Pa recimo, da bi prišel v Belo hišo Landon ali kdo drugi njegovega kalibra — kaj potem? Mislim, da par let se ne bi zgodilo nič posebnega, dokler je še denarja v cirkulaciji. Glavni problem je: kupna sila! Trgovina ne more uspevati, če ljudstvo nima denarja. Razbijanje delavskih organizacij in trganje med bi imelo svoje posledice: uboštvo in anarhija v deželi. Tu se vidi, kako so v zmoti oni, ki mislijo, da pride prosperiteta pod kapitalističnim profitarskim sistemom. Namesto, da bi bili Rooseveltu hvaležni, ker jih tako poceni vleče iz ekonomske mlakuže, pa ga še zmerjajo z rdečkarjem, dasi on pobija rdečkarstvo. Tu je dokaz, da je bil Roosevelt v pravem, ko jim je v svojem kampanjskem govoru povedal: "Vi ste tisti, ki ste ustvarili pogoje, da se komunizem leže in širi v deželi!"

V soboto 3. oktobra je tukaj v Bellinghamu govoril Norman Thomas, soc. kandidat za predsednika Združenih držav. Razume se, da je vse res, kar je povedal, v glavnem to, da pod profitarstvom ne bomo prišli nikamor. Sedanji sistem se mora odpraviti in na njegovo mesto postaviti kooperativni sistem za rabo vseh. V dvorani je bilo precej ljudi, lahko pa jih bi bilo še več. Med njimi sem opazil malo delavcev, več srednjega sloja in studentov ter precej starih ljudi. Na žalost se tukajšnje delavstvo ne zani-ma za socializem. Ono ima sedaj svojo unijo, "politične in druge stvari pa bo že Roosevelt opravil alj koor bo v Beli hiši."

Nasprotno pa slišim pogovore: "Če bo Landon izvoljen, pride fašizem in diktatura." Če bo dežela prosperovala, je drugo vprašanje. Amerika hoče business in to je glavno, pa naj ji vlada kdorkoli. "Bomo videli!"

George Gornik, 493.

Anna P. Krasna:

"Zibel življenja"

Louis Adamič, ameriški pisatelj in Slovenec, je po svoji literarni marljivosti tipičen sin svoje rojstne domovine — šele dobro leto po izdaji njegove novele "Grandsons" imamo pred seboj še drugo: "Cradle of Life" ali Zibel življenja.

Snov novele je nenavadna dovolj, da lahko postane delo kandidat za filmsko predvajanje. Glavni karakteri novele je Rudo Stanka, nezakonski sin cesarjevega Rudolfa in Zdenke Stadenitz. Spet je njegovo je sicer precej rahlo sestavljena okoliščina, enako se ne ujema starost posameznih članov družine grofa Stadenitz. Dejstvo novele seveda ostane, namreč fant je tu, in kolikor se je do svojega petindvajsetega leta sam opisal, je izredno nenavaden, če ne celo malce prečudski potomec habsburške "prešvetle" familije.

S svojim samoopisom poseže Rudo čisto do skrajne meje svojega detinskega spomina, in da opraviči mogoče neverjetnosti, poudarja pogosto, da je bil izreden otrok, dejstvo, katero pripisuje v veliki meri svoemu plemenitemu izvoru in deloma življenjskemu kaosu, v katerega je bil potisnjen radi svojega nezakonskega rojstva.

V zagorskem selu Kuplenovo, kamor ga je prinesla iz Zagreba Dora Dugova, je veljal za "fačka". (pri nas je menda še zmirom v rabi zahitni neslovenski izraz "pankr.") Kakor rešeta v Ribnici, tako so bili "fački" v Zagorju domača industrija, od katere je bil zavanih mnogo ubožnejših seljakov. Surovino so donášali od brezvestnih babic iz Zagreba, v Zagorju pa so mali človeški produkti dozoreli v najkrajšem času za kot nezakonskih na zagorskem pokopališču.

Včasih se je pripetilo, da je za "fačka" "ne-kdo" plačeval in v takem slučaju je ostal pri življenju. Rudo je bil izmed tistih, zato je videl mnogo rakvico, ki je sledila duhovniški sunknji na neizogibno pot. Duhovniški sunknja pa je igrala slepo miš — ni vedela zakaj baš "fački" tako naglo zaključijo svojo življenjsko pot. In ker so bili malički produkti greha, ne-malokrat je bil grešnik vplivna osebnost, grešnica pa kakor je že nanesel slučaj, je bilo najvarnejše prepustiti usodo nezakonskih malčkov zagorskim najnižjim.

Zagorke so rodile kot za stavo. Mleko so potem nosile preko zagrebške gore v mesto, kjer so jim babice oskrbele kupce, ali pa so si oskrbele "fačka", kar je prihranilo pota. (Marsikdo se gotovo spomni, kako so hodile pred vojno tržatke in druge Slovenke za dojitve v Alexandrijo, če pa smo imeli kaj sličnega kot v Zagorju, mi ni znano.)

Rudek je kmalu zaznal, da vse, kar je na boljšega v Zagorju, mora v Zagreb. Zelenjava, sadje, mleko, maslo, perutnina, sir itd. Materino mleko je ostalo doma le pri boljših kmetih. Siromak je moral poceni oddati vse najboljše, da je smel na svoji krpi imeti uživati najslabše. Davkarja je skrbela, da je dobil cesar svoje — tako ali tako.

Taki in podobni problemi predvojne starokrajske trpina so nam, ki smo se rodili pod dvojnimi orlom, znana povest. Povsod se je odigravala med revnimi in zadolženimi ista drama, le prizori so bili morda različni. Za naš turojeni svet pa je kronika tega informativna — marsikatero nejasnost glede nas od tam bodo ob čitanju razumeli.

Ignoranca, vražjevnost, klečeplaznost, pasja ponižnost pred gosposko in duhovščino je opisana na široko. In pokazana je enako do vrha. Pasjost je bila čednost, ki je bila gojena povsod. Lestvica je, kakopak, držala od zelniknega, stupidnega kmeta in bajtarja ter delavca vse gor do njegovega apostolskega (in bradatga) veličanstva na Dunaju. Ukripljenih hrbtov je bilo kakor v Ameriki haloween-skih mačk. Vse skupaj je bilo zmes zarokosti, konvencionalnosti, hipokritstva, ambicioznosti in vzgojno vcepljene hlapčevske ponižnosti.

Tak vtis pusti opis teh posebnosti — tako je tudi res bilo, če se vzame stvar na debelo. Pod natančnejšim opazovanjem se opazijo razlike. Adamič dovolj svojem karakterju, da opazuje in gleda na vse z različnimi občutji, toda bodisi radi raztrgane mladosti, dobe, ali če sarkoli že, ostane Rudo vseskozi bolesta zmes negotovosti, tako glede svojega kakor ljudske položaja. Doramamo, ki ga je odgojila na pol iz instinktivnega čuta materinstva, na pol iz materialnih razlogov, mu je zaračunava v Sredi sanjskelepe realnosti svojega arisrce. Sredi sanjskelepe realnosti svojega arisrce. Sredi sanjskelepe realnosti svojega arisrce. Sredi sanjskelepe realnosti svojega arisrce.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 9. oktobra 1916.)

Domače vesti. — V Jeffersonu, Wis. je utonil John Dominik, eden prvih in najstarejših slovenskih naseljenecv v teh krajih, star 92 let. Kako je prišel v vodo, ni pojasnjeno.

Delavske vesti. — V Bayonu, N. J. kjer je zastavljalo 3000 petrolejskih delavcev v Rockefellerjevih čistilnicah, so izbruhnili kravi nemiri.

Svetovna vojna. — Avstrijska armada je začela vdirati v Rumunijo. Italijani so obnili ofenzivo južnovzhodno od Gorice. Antantavi je naslovila ultimatum na Grčijo.

Zdravilno ležanje

Neki londonski zdravnik priporoča vsem ljudem, zdravim kakor bolnim, naj bi vsak teden, najmanj pa vsak drugi teden preležali en dan doma v postelji. Zdravnik dr. Winfield pravi, da se prvič na takien dan ne počuti posebno dobro, a že pri naslednji ponovitvi bo čutil, kako to ležanje dan osvaja in okrepi. Posebno dobro so učinki ležanja dne za vsakovratne želodčne in črevesne kronične bolezni, kakor tudi za razne bolezni srca, živcev itd.

KRIŠTOF DIMAČ

Spisal JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

Čez pol ure je stal pred njim pladenj s poštenim kosom losje pečenke. Baš je hotel iz velikega lonca srebrihi kave, pa ga je odstavil in planil pokonci. On je prvi zaslišal glasove prihajajočih. Lucija je razpelnila vrata na stečaj.

"Dober dan, Spike; dober dan, Metod," je pozdravila dva od nog do glave nijaša moža, ki sta se sklanjala nad bremenom, ki je ležalo na saneh.

"Pravkar sva prišla od zgornjega taborišča," je rekel eden izmed njiju, ko sta opotekaje se vstopila skozi vrata z nekim v kože zavitim predmetom, s katerim sta neobičajno rahlo ravnila. "Tegale sva našla na poti. Menda bo kmalu po njem."

"Položite ga tjakaj na zadnjo ležnico," je rekla Lucija.

Nato je razgrnila kožuho in odkrila obraz, ki so ga bile same velike, srepe, črne oči. Koža, od mraza potemnela in od ozeblin razjedena, je bila togo napeta čez kosti.

"To je pa Alonzo!" je vzkliznila. "Ti uboga, sestrada reva!"

"Mož z drugega brega," je Dimač polglasno dejal Brecku.

"Našla sva ga, ko je plenil skrito zalogo živil, ki jo je najbrž napravil Harding," je pojasnil eden prišedih. "Jedel je moko iz vreče in zmrazilo slanino. Ko sva ga dobila, je cvillil kot prase. Pogledajte ga no! Sestrada je do smrti in ni ga mesta na njem, ki ne bi bilo ozeblo. Zdaj zdaj se bo stegnil."

Ko so pol ure pozneje mrtvecu na postelji potegnili kožuho preko obraza, se je Dimač obrnil k Luciji. "Ako vam ni neljubo, gospa Peabody, specite mi še en kos tistega stegna. Le na debelo ga odrežite in čisto narahlo ga specite. Veste, sem pristen mesojedeč."

SESTO POGLAVJE

Tekma za številko tri.

"Zbaš se no v tisto praznično obleko!"

Cok je opazoval svojega prijatelja s hlinjeno nejevoljo. Dimač, ki je zamaš poskušal uglasiti gube na hlačah, ki jih je pravkar nadel, se je čutil užaljenega.

"Če pomislim, da si kupil obleko iz druge roke, moram priznati, da ti lepo pristaja," je nadaljeval Cok. "Koliko si dal?"

"Stopetdeset. Mož je bil skoro mojega stasa. Dejal sem, da cena ni pretirana. Kaj ti pa ni všeč?"

"Komu? Meni? Saj nisem nič rekel. Hotel sem samo povedati, da se čisto dobro prilaga mesojedu, ki je priplaval v Dawson na skladu ledu, brez živil, z enim samim parom perila, z enim samim parom mokasinov in v hlačah, ki so bile, kakor bi jih bili božji mlinci premleli. Posebno spredaj se mi zdi zelo 'nobel'. No?"

"Kaj bi pa zdaj spet rad?" je vprašal Dimač nejevoljno.

"Kako ji je pa ime?"

"Ne boš, prijatelj. Kar pusti to. K polkovniku Bowie sem povabljen na kosilo, če že hočeš vedeti. S tabo, Cok, je nadloga. Že vidim, da te obhaja zavist, ker sem samo jaz povabljen v boljšo družbo, ti pa ne."

"Ali ne boš malce prepozen?" je vprašal Cok.

"Kako to?"

"Prepozen za kosilo. Preden boš tam, bo do že večerjali."

Dimač je bil vprav na tem, da odgovori tovarišu z okrutno premišljeno zbadljivostjo, pa je opazil v njegovih očeh hudomušen plamenček; zato je brez besede nadaljeval svoj posel in s prsti, ki niso imeli niti sledu več nekdanje gibčnosti, poskušal zavozlati pentlo pod ovratnikom svoje mehke srajce.

Elin-Pelin (Dimitar Ivanov):

Advokat

Sresko sodišče je polnoštevilno zasledilo. Obravnaval se je spor Mitra Mariina iz vasi Goroseka, katerega je tožil njegov sosed, Peter Mariin zaradi uboja nekega konja.

Bila je neznozna vročina. Od zunaj so gledale skozi okna sodne dvorane zmučen in obupno bele stene nasproti ležečega poslopja, blesteče od svetlobe. V dvorani je bilo zadušljivo in občinstva skoro ni bilo. Samo dva, trije kmetje, ki so bili tudi priče v pravdi, so plaho in negibno sedeli na svojih mestih in poslušali z odprtimi usti.

Govoril je zagovornik — majhen, debel odvetnik z velikim trebuhom, gola glavo in obnošeno obleko. Oči so mu bile kot prikovane na sodnega predsednika; od časa do časa je izvlekel roko iz čepa in jo je kazal na obtoženca, je govoril s neverjetnim naporom, da bi preglušil in premagal vse. Toda njegov glas je bil tih, resek, ko da prihaja iz kake počene cevi. Klical je, kričal, pozival nebo za pričo, dvigaje oči proti stropu, in koncem vsakega stavkavredno. Dostojnost zahteva, da se je veličastno napejal in si molčite...

"Zakaj sem le poslal vse svoje naškrobljene srajce v pralnico?" je sočutno mrmral Cok. "Lahko bi ti eno posodil."

Dimač se je začel mučiti s čevlji. Volnene nogavice so bile predebele, da bi jih stlačil vanje. Proseče se je ozrl v Čoka, ki je zmajal z glavo.

"Ne bo nič. Tudi če bi jih imel, tenke nogavice, ti jih ne bi posodil. Nazaj k mokasinom, tovariš! Le obuj takole igračo; gotovo ti prsti odmraznejo."

"Petnajst dolarjev sem dal zanje in pod roko," je tožil Dimač.

"Ne boj se. Vsi bodo imeli mokasine."

"Ampak tam bodo tudi ženske, Cok. Sedel bom poleg pravih, živih žensk. Gospa Bowie bo tam in mnogo drugih. Tako mi je dejal polkovnik."

"Prava reč! Mokasini jim že ne bodo pokvarili teka," je menil Cok. "Radoveden sem, zakaj se polkovnik zate tako zanima."

"Ne vem. Morda je ališal, da sem odkril Jezero presenečenja. Za osuševanje bo treba lepih vasot in Guggenheimi se menda nekaj menijo, da bi delo z denarjem podprli."

"To bo najbrž, to. Izvrstno! Le mokasine na noge! Tristo zelenih! Suknje je pa res sama guba, malo pretesna je tudi videti. Nikar se ne zapenja! Ako boš malo preveč jedel, bo regnila. Ako bi katera tistih žensk vrgla rutico na tla, je nikar ne pobiraj; kar pri miru jo pusti."

Odkar je polkovnik Bowie postal strokovnjak z visoko plačo in predstavnik velike trdke Guggenheim, je prebival v eni najlepših hiš v Dawsonu. In tam je Dimač spoznal cvet dawnske družbe; ne samo nekaj milijonarjev, ampak tudi "smetano" rudniškega mesta, čigar prebivalstvo se je stekalo iz vseh delov sveta. Bili so tam možje kakor Warburton Jones, raziskovalec in pisatelj; kapitan Consadine, poveljnik policijske konjenice; Haskell, poveljnik za zlato rude v severozahodnem ozemlju, in baron pl. Schroeder, ljubljene nekega cesarja in mednarodno slaven zaradi svojih dvobojev. Tukaj je tudi srečal vso bleščečo v večerni obleki svojo znanko Joy Gastell, ki jo je doslej videl samo na potu, zavito v kože in obuto v mokasine. Pri obedu so ga posadili poleg nje.

"Počutim se kot riba na pesku," je priznal. "Kar vas je tu, vsi ste tako odlično opravljeni. In meni revežu se niti sanjalo ni, da tudi Klon-dik premore tako vzhodno razkoš. Pogledite no pl. Schroederja! Pravo pravcato salonsko suknjo nosi; Consadine pa celo naškrobljeno srajco. Opazil pa sem, da je kljub temu obul mokasine. Kako vam pa ugaja moja oprava?"

Gizdavo je gibal s pleči sem in tja, kakor bi pričakoval deklitinega občudovanja.

"Videti je, da ste se zredili, odkar ste prišli v te kraje," se je smejala.

"Napačno. Bog ve, če uganete."

"Obleka je bila umerjena komu drugemu."

"Zadeli ste. Kupil sem jo od nekega uradnika Ameriško-kanadske družbe."

"Sramota, da imajo uradniki tako ozka pleča," je rekla sočutno. "Kaj pa moja obleka? Zakaj mi ne poveste, kako vam ugaja?"

"Ne morem," je rekel. "Sapa mi pohaja. Predolgo sem živel v snežnih puščavi. Kakor bi me bil kdo po glavi oplazil. Čisto pozabil sem, da imajo ženske tudi lehti in pleča. Jutri zjutraj se bom zbudil, kakor moj prijatelj Cok, in spoznal, da so bile samo sanje. Ko sem vas poslednjič videl na Babjem potoku..."

"Sem bila samo 'baba,'" mu je segla v besedo.

(Dolje prihodnjak.)

"Aj, odletela je," je dejal Mitre, kazaje na okno.

Sodniki so se spet zasmejali. Advokat je strogo pogledal svojega klienta, toda kaj je pokazal svoj blagohotno smejoči se obraz in nadaljeval:

"Da, gospodje sodniki! Te okolnosti treba vzeti, kot se pravi, v račun. Z drugimi besedami: je nujno, da se pojasnijo psihologija, moment, nekakšen... Predstavljajte si noč — črno ko peklo, noč na vasi! Človek ne vidi do nosu! Moj klient leži sredi svojega dvorišča ali neke na gumnu in v svesti si svoje svete občanske pravice čuva svoje snope, kup žita, ki ga je pridelal s krvavim potom, pazi na svoje žulje tako rekoč. Tam leži zgaran od celodnevne truda. Pozabil je na vse, kot pravi pesnik. (Priče se v nerazumevanju spogledujejo.) Na vse, na ženo, otroke, da celo nebo! Utujen je globoko zaspal..."

Tedaj pa nenadoma... Kaj vidimo, gospodje sodniki? Kaj? Nimam besed, s katerimi bi mogel to povedati! Človeški jezik odzove!... Da! In zdajci, moj klient se zbudi in gleda... O! Groza! Življenje mojega branjenca visi na lasu! In kako ne bi? — Nad njegovo glavo stoji orjaška pošast, grozna, strašna, pripravljena, da ga požre. V

strahu, zelo naravno, gospodje sodniki, izgubi moj klient takorekoč prisebnost. Vidi ognjene jezike sikajoče iz nozdrvi nestvara, vidi njegove s krvjo zalite oči, sijajoče pijanosti... divjosti... Od groze se moj klient trese. Ne ve, kje je, kaj se z njim godi!... Takrat po-grabi puško in — bum — u-streli! Pošast pada, potem vstaja, akače čez plotove, beži na polje, najde slamo, se vanjo od bolečin zakopje in... umi-ra... Ej, gospodje, sodniki, vprašam vas, česa je kriv moj branjenec, da ni bila ta pošast nič drugega ko nekaj konj, nekega Petra Mariina? Konj?... Nekakšno bedno kljuse, vredno komaj 50 levov. Da! Kje je tu krivda? Kje? Radi česar, gospodje sodniki, sodite in premislite! Ozirajte se na dva zakona: na božjega, ki pravi, naj vsak trenotek varujemo svoje življenje pred pošastmi in sploh pred vsem, in na človeškega, ki deli dela na zakonita in nezakonita... In oba ta dva zakona opravičujeta mojega klienta..."

Advokat je resno pogledal okoli, obrisal pot s čela in sedaje se nasmešnil svojemu varovancu.

Sodniki so začeli dolgočasno šepetati. Predsednik je pozvonil in zaklical:

"Obtoženec, Mitre Mariin?"

"A" je odgovoril Mitre in strumno, po vojaško vstal.

"Kaj nam lahko poveš o tej svoji zadevi?"

"Seveda ti, saj vendar s teboj govorim."

"Tudi jaz hočem reči, da je tako."

"To je, ali je tako?"

"No, o tem konju," je glasno zavpil Mitre. — "Preskakoval mi je na dvorišče. Dostikrat sem rekel Petru: Sosed, zapiraj svojega konja, sicer naj ti ga volcje požro! Škodo mi dela, torej kaj? Uničil mi je vrt. Komaj se stemni, zmeraj hop, in preskoči plot. Uničil me je! Za nič se ne bi toliko jezil, gos-pod sodnik, kot za bučo... Ne lažem, govorim ti istino... To je bila buča, takšna buča... no takale, in to kljuse mi jo je uničil! Molčal sem, molčal, potem sem dejal: čakaj, posvetim ti, da boš pomnil. Dobro sem nabil puško in čakal... O polnoči ravno sem hotel leči, glej, tam je — hop — je pre-skočil. Saj vendar hudič pre-kleti, nima tam kaj delati..."

"Pa potlej?" je vprašal predsednik.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

Advokat je poslušal, kako njegov klient odkrito in točno pripoveduje dogodek in se tresel od jeze. Z očmi je iskal Mitrove poglede, da bi ga ustavil, toda Mitre, kot bi pozabil svojega zagovornika, je gledal samo predsednika.

"Potlej! Kako potlej? — Dvignil sem puško in... na mestu."

"Potem?"

"Potem sva ga z ženo vlekla za vas. Tam sva ga zakopala v slamo z namenom, da vse skrijeva in medtem..."

52 centov na teden kupi ta

THOR WASHER

SAMO

\$49.50

Določeno število po ti ceni

Opere perilo čisteje v manj času... ima varno, lahko pralno opravo

• Za samo 52 centov na teden vi lahko kupite ta popolnoma nov Thor Washer

(pralni stroj), ki ne le čistejše pere, ampak prihrani denar, ker obvaruje perilo. Vaš Public Service Store ima ta pralni stroj na prodaj samo za \$49.50. Oglejte si ga v izložbi.

\$3

TAKOJ

Ostale mesečno z vašim računom

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

- Zmožnost—6 lbs. suhega perila.
- Velik metalni čeber —jameen proti rji, lahko za čistit.
- Hitro, lahko pralno opravilo.
- Atraktivno porcelan enamelirano izdelan.

Španska kavalerija v Barceloni pred odhodom na fronto.

Tekmovanje

Požiralnik se vrne pijan domov.

Gospa Požiralnikova sedi na postelji in preteče vpraša:

"Odkod prihajaš?"

"V klubu smo tekmovali; kdo bo več izpil..."

Zena: "Kdo je pa dobil drugo nagrado?"

Vredno je

— Slišal sem, da imaš na vrtu tudi čebele. Ali je vredno rediti jih?

— Seveda je, letos sta me obiskala samo dva znanca.

Mayerbeer in plesalka

Bivša plesalka se je izučila za pevko in prišla je k Mayerbeeru, da bi zvedela, kako sodi o nji. Mayerbeer jo je pozval, naj zapoje in zapleše, ko je nehala peti in plesati, je dejal:

— Gospodična, kot plesalka poje te zelo dobro in kot pevka plešete naravnost imenitno.

SE ENA ŽALOSTNA, AMPAK RESNIČNA POVEST

Pri nekem obisku, katerega je imel nedavno naš poročevalec z nekim prodajalnim čarjem, je pronašel, da od vsakih sto steklenic mleka, ki jih grocerist proda vsak dan, je povprečno po trideset steklenic ali več ko ena tretjina izgubljenih, nikdar vrnjenih. To je povprečno koliko steklenic prodajalnikar zgubi dnevno.

Zalosten, ampak resničen del te povesti je, da si povprečni odjemalec niti ne zmisli, da en in ne prodajalnikar mora plačati za to nemarnost in če bi bil odjemalec pameten, bi vrnil vse steklenice v prodajalno ali mlekarju, tako da pride steklenica lahko nazaj domov.

Mlečna industrija se je odločila javno opozoriti na veliko zanemarjenost in nepotrebno zgubo steklenic mleka. Prečitajte oglaš v listu. — (Adv.)

— Moj nova obleka je čudovita. Volna za njo je iz Avstralije, angleški trgovci so jo prodali, na Češkem je bilo narejeno blago, v našem mestu pa obleka iz njega.

— Jaz ne vidim na tem nič žudnega.

— Čudno je, da se lahko toliko ljudi preživlja z delom, ki še ni plačano.

— Izkušeni zdravnik

Mlad zdravnik: Gospod primarij, katere vrste bolnike je najtežje zdraviti?

— Najtežje zdravimo tiste bolnike, ki jim nič ni.

V šoli

Učitelj: Tako, otroci, zdaj gste na božične počitnice. Znam, da bi se odpotili in pri nazaj pametnejši, kakor ste b

Ves razred na en glas: Hvala gospod učitelj, enako.

VRNITE ME VAŠEMU PRODAJALCU

Vaš prodajalec želi hitro dobiti nazaj svoje prazne steklenice mleka, da jih lahko izroči svojemu mlekarju. Kadar greste v prodajalno kupovati vrnite me, da tako lahko hitro pridete domov. Umite me in me nesite nazaj vašemu prodajalcu mleka.

HVALA VAM!

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. D. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijako delo prve vrste

Plaite po informacije na naslov

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE CHICAGO, ILL.